

Motorkocsin az országon át

Hat vasúti mezőn keresztül 360 kilométer utat tesz meg a Békéscsaba-Dombóvár között közlekedő sebesvonal. Ez az ország leghosszabb vasútvonala. Átszeli az Alföldet, s a Mecsek elődombjai közt fordul meg, hogy a dunántúliakat Szegedre, Békéscsabára hozza.

Hat óra 18 perc. A békéscsabai állomás forgalmi irodájában cseng a telefon.

— Gyula felől személyvonat érkezik. Fogadjuk?

— Igen. A vonatnak szabad útja van a 2-es vágányon. A sorompók zárva vannak.

A mindentudó asztal

A forgalmista egy zöld asztal elé ül. Az asztalon gombok, fekete vonalak, s villogó lámpácskák. Innen vezérlék elektromos úton a pályaudvar valamennyi vágányát, itt ellenőrzik, melyik sínen áll a vonat. Az üveges lenyomó két gombot, két lámpa kialszik, helyettük másik kettő gyullad. A vonat kifutása itt biztosított a pályaudvarról. Pontosan érkezik a szerelvény. Három perc alatt kell az utasoknak kiszállni, mert 6 óra 25-kor már mint sebesvonal indul tovább a szerelvény, hogy megkezdje útját Szeged-Dombóvár felé.

Felbőgnek a motorok, egy perc késéssel indulnak. A motorkocsin négy perc után ismét megkezdődik a munka. Mi minden történik addig, amíg a vonat átszeli az országot?

Kardos Sándor motortervező áll a vezérlőkarok mellett. Feszülten figyeli a pályát.

— Jelzés szabad.

— Jelzés szabad — nyugtatja a vonatvezető, Mészáros Béla.

— Mindketten meggyőződünk róla, hogy szabad-e a pálya — magyarázza vezetés közben Kardos Sándor. — Ha csak egyszer is tévedhet, százak életébe kerülhet.

Utolsó koci előre fuss!

Tizenegy megálló, másfél óra, s feltűnnek a szegedi fogadalmi templom tornyai. A vonatvezető az órájára néz.

— Ha fogad a pályaudvar, pontosan érkezünk — s bejelenti a vonatpályabíró: Gyorsított menetel 3 perc állásból származó késést megszüntetett az 1707-es sebesvonal.

A szemafor zöldet mutat, az utasok leszálláshoz készülődnek, a kálauz az utaslistát állítja össze. Hatszázötven embert szállítottak a 97 kilométeres útvonalon.

Kocsis József és Okos Lajos, akik Dombóvárig vezetik a szerelvényt, átveszik a motort. Újra felbűg a 12 henger, s a 400 lóerős mozdony elhagyja a szerelvényt. Végigszállt a kattogó váltókon, újra csatognak a sínek, s az első kocsiból utolsó lett. A szerelvény ellenkező irányba indul. A pálya megengedett sebessége 70 kilométer, irány: Kiskunfélegyháza.

— Még Félegyházán és Bátaszéken fogunk irányt változtatni — mondja Okos Lajos, akinek most kétszeres a munkája. Tanuló motortervező érkezett, s őt kell bevezetni a szakma rejtelmeibe úgy, hogy az utasok ne érezzék a fülkékben, gyakorlatlan kéz vezeti a szerelvényt.

A késésért felelős

Még 3 kilométer Félegyháza, de már a sasszemű Kocsis József jelzi:

— Késéssel indulunk, nem érkezett még meg a pesti gyors.

S valóban. A sebes már útra kész, amikor a gyors befut. Átszállnak az utasok. Egyikük elhelyezkedik az első osztályú fülkében, menetrendet húz elő, aztán az órájára néz.

Már késéssel indulunk. Mi lesz még Dombóvárig?

Török László vonatvezető elmosolyodik. Nem állja meg szó nélkül.

— Mit szolt volna, ha pontosan indulunk és nem várjuk meg a pesti gyorsot.

— Az lehetetlen, ez alárendelt vonata a gyorsnak. Meg kell várniuk. — Zsörtölődik tovább, hogy pontatlan az indulás.

— Ilyen ez a MÁV. Nem lehet rájuk számítani.

S Dombóváron csomagjait pakolva még megjegyzi:

— Ez is ritkaság, hogy pontosan érkeznek.

Mikor az utasok kiszállnak, akkor sincs pihenője a mozdónyszemélyzetnek. Takarítók csutakolják az ablakokat, söpri a szemetet. A kocsi rendezők „kifogják” a motorkocsit a szerelvény elől, s már áresen indulnak a fűtőház felé. Itt tüzetesen átnézik a motort, feltöltik gázolajjal a kifogyóban levő tartályokat, meghúzzák a laza csavarokat, pótolják az elhasznált kenőolajat. A 20—25 kilós tartályokkal néha 500—600 métert is gyalogolnak.

„Csipog” a motor

Tizenhét óra 18 perckor indulnak vissza Dombóvárról. A kaptatón szuszogva viszi a kocsikat a motor. Kárasköblén, állomáson hiába kapcsoltak, nem indul.

— Több levegőt adj.

— Lefojtja a motort.

— Próbá, szerencse.

A motor leáll, a „pihenő” motortervező leugrik a kocsi-ról, a gép alá bújik. Felkiált az ablakon kihajló társának:

— Befogott a „sab”.

— Engedd ki kézzel.

— Megvan, indulhatunk — s felkapaszkodik a mozdony-

ra. Nincs idő megvárni, míg felszáll, sürget a menetidő. Bátaszékre már pontosan érkezik a vonat, pedig közben más hiba is volt.

— Csipog a motor — mondja a vezető.

— Nincs idő megállni — közli egyszerűen a vezető.

— Javítsátok ki menetközben. A jobb első porlasztó dugult el.

Leállítják a motort, s a szerelvény a lendülettel száguld végig a pályán, s mire Bácsbokodról Bácsalmásra érkezünk, újra működik mind a tizenkét henger.

Szegeden át

— Jó lenne már pihenni — mondja a motortervező, s fáradtan erőlteti szemét, figyelve a több száz elszuhanó jelzést, tilalmi táblát.

Szegedtől gőzmozdony viszi tovább a szerelvényt. Ez az ÁBB 614-es utolsó útja generál előtt.

— Nincs tartalékmozdony, s váltószemélyzet sem. Ti mentek tovább Békéscsabára — hangzik Szegeden az ügyeletes forgalmista utasítása.

— Értettem — s indulnak tovább.

— Könnyű ezeknek a motortervezőknek — hallom még az egyik kijárat felé igyekvő utastól. — Egész idő alatt csak ülnék, s a tájban gyönyörködnek...

Kovács Attila

A nehézipar „vásárfiája” a BNV-ről

A napokban sikerrel befejeződtek azok az üzleti tárgyalások, amelyeket a Nehézipari Minisztérium kereskedelmi főosztálya és az illetékes külkereskedelmi vállalatok, a Nikex, a Technoimpex és a Migért kezdték a Budapesti Nemzetközi Vásár több külföldi kiállítójával a vásáron bemutatott bányászati, villamosenergiaipari és vegyipari gépek, berendezések, műszerek megvásárlására. A tárgyalások eredményeként a Nehézipari Minisztérium összesen

1,3 millió devizaforint értékű árut vásárolt meg a kiállító nyugati cégektől.

A bányászati részére 31 különböző rendeltetésű szivattyút vettek a svéd Flygt cégtől, köztük sújtólégbiztos szivattyúkat.

A villamosenergia-ipar hálózati védelmi automatikákat, hitelesítő műszereket vett egy nyugatnémet cégtől az erómujaivító és karbantartó vállalatnak.

A magyar villamosművek 10 URH rádió adó-vevő berendezést kapott

a dán Storno cég kiállításáról. Az MVM az áramszolgáltató vállalatok között osztja el a készülékeket, hogy a távvezetékek üzemi zavaraik elhárításánál rádió-telefon összeköttetést létesíthessenek a munkahe-lyek és a központ között, s ezzel megrovidítsák a javítás idejét. „Jól jönnek” ezek a készülékek a zavarelhárító brigádoknak éppen most a nyári zivatáros időszak kezdetén.

A vegyipar is gazdag vásárfiát kapott.

Igen értékes közöttük az olajipar, illetve az ásványolajforgalmi vállalat részére egy osztrák cégtől vásárolt 23 benzinkút, amely nagymértékben hozzásegíti az Áfort ahhoz, hogy megvalósíthassa ideai üzemanyagtöltő állomás építési programját. Egy nyugatnémet bűvárszivattyút és egy angol lángvágógépet is vettek kőolajipari célra. Az alumíniumiparnak két NSZK bűvárszivattyú és egy svéd iszapszivattyú ju-

tott. A bűvárszivattyúk rendkívüli teljesítményűek, 7000 liter vizet emelnek percenként 150 méter mélységből.

Számos vegyipari gépet, berendezést, műszert szereztek be különböző vállalatoknak.

A nehézipar azonban nemcsak vásárolt, hanem sok árut és terméket adott el külföldi cégeknek. Különösen keresettek a gumiipar termékei. (MTI)

SZÁRNYAK — Dankó Pistának

Jegyzet egy bírósági ítélethez

Pósa Lajos és Dankó Pista dalos társaszerzők, de az utókor sem hitte volna, hogy életművük egy fél-század múlva a jogi perrendtartás bürokráciájának útvesztőiben fog bukdácsolni...

Még a múlt században történt, hogy a kurucos hajlamú Szűcs Andor — később a szegedi ügyvédi kamara elnöke — köz- és váltóügynöknek egyik ellenfele perirathoz le-tagadta, hogy az Osztrák Államvasút elmegy Szeged mellett. Akkoriban még nem állott fenn olyan jogszabály, hogy köztudomású tényeket nem kell bizonyítani. Ezért Szűcs Andornak kocsiderékre való okiratot (császári pátenst és 180 állomás engedélyok-iratát) kellett a perhez csatolni, annak bizonyítására, hogy szóban forgó vasút valóban elhalad Szeged mellett...

Ez jutott eszembe most, 1964-ben, midőn Pósa Lajos leánya, Sárka, pert indított a Szerzői Jogvédő Hivatal ellen. Pósa—Dankó-dalok nyilvános előadása után járó szerzői jogdíjait. Vajon egy oly köztudomású tény, hogy Dankó Pista közel 300 dalának szerzője Pósa írta, s ezek legnagyobb része nyomtatásban ma is köz-kezen forog — bírósági

úton bizonyítani szük-ség?

Ez nem volt nehéz — ha nem is fél kocsira való köttának a perirathoz való csatolásával. A fővárosi bíróság megállapította, hogy Pósa Sárkát a jog megilleti. A Szerzői Jogvédő Hivatal a kereset elutasítását kérte, arra hivatkozva, hogy Dankó Pista 1903-ban meghalt, az 58 év oltalmi idő lejárt. Azon-felül a Pósa—Dankó-da-lok esetében a zene a szó-vegtől elválasztható (!), s így a védettség tekinteté-ben nincs jelentősége an-nak, hogy Pósa Dankót 11 évvel túlélte! (Ami egyéb-ként külön szerencséje nemcsak a nótafiának, de Szegednek is, máskülönben a gyönyörű Dankó-szob-runk sem született volna meg.)

Már most. Te, Cigány-prímás, bárhol a hazában, ha az elkövetkező tíz év-ben a dobogón rázendítesz az Egy cica, két cica, száz cica... kezdetű nórára, erre a legpattogósabb, leg-gyorsabb magyar csárdás-ra, ne várjad, míg a hall-gatóság utánad énekl, utána rögtön mondjad hoz-zá a szöveget is... erre szükség van, mert vannak még hatóságok, melyek nem veszik figyelembe másképp az élet gyakorla-tát... Így talán Pósa Sá-

Befejeződött az országos didaktikai értekezlet

Nyilatkozat a tanácskozási jelentőségéről

Tegnap délután befejező-dött Szegeden az országos didaktikai értekezlet. Szeged, Budapest, Pécs, Debrecen és egri szakemberek két napon át tanácskoztak a TIT klubjában a biológia tanításának legújabb módsze-reiről. Az értekezlet máso-dik napján Jósza Zoltán ta-nár, dr. Kontra György, az Országos Pedagógiai Intézet tanszékvezető tanára és dr. Gallé László tanár tartott előadást.

A tanácskozások befejezé-se után megkértük dr. Körtvé-tyessy László egyetemi ad-junktust, tájékoztassa olva-sóinkat az értekezlet munká-járól.

— Az utóbbi évtizedekben — mondotta — a biológia tudománya is óriási fejlődé-sen ment keresztül. Elég ha ezzel kapcsolatban csak az örökléstani és az idegrend-szeri kutatások eredményei-re célozok. A fejlődést az is-kolai oktatás is követte. Ez-zel azonban olyan hatalmas növekedett a tanítandó vá-ló biológiai ismeretanyag, hogy az oktatásban szinte egészen új helyzet keletke-zett. A probléma a követke-

ző: hogyan lehet ezt a hata-lmas ismeretanyagot korsze-rűen, színvonalasan átadni a tanulóifjúságnak?

— Ehhez új módszerek, il-letve új módszerkombináci-ók szükségesek. Ilyen szem-pontból a tanárképzésen is változtatni kell. Nem a régi, megszokott, megmerevedett eljárás sablonokra kell ok-tatni a jelölteket, hanem ar-ra, hogy minden biológiai témához meg tudják találni a legalkalmasab módsze-rkombinációkat.

— A tanácskozáson foglal-koztunk azzal a problémával is, hogy a didaktikai szak-nyelv nem egységes. Nem mindannyian értjük ugyanazt a metodikán, a didaktikán, a készségen és számos más módszertani szakkifejezésen. Ezért a tanácskozás megbí-za-ta az Országos Pedagógiai Intézetet, hogy dolgozza ki ezt a problematikát és az eredményeket minél előbb tegye közzé.

— Foglalkoztunk az érte-kezleten az audio-vizuális eszközök felhasználásának kérdéseivel. A szegedi Ság-vári gimnáziumban most kezdtek ezzel kapcsolatban egy igen eredményesnek ígérkező kísérlet-sorozatot, amelytől jelentős hozzájárú-ást várunk a probléma meg-oldásához.

— A tanácskozáson végül elhatároztuk, hogy az orszá-gos didaktikai megbeszélést — mindig más-más egyetemi városban — évenként meg-rendezzük.

Ján Smrek Szegeden

A Művelődéstügyi Minisz-terium vendégeként Magyar-országon tartózkodik Ján Smrek, a legnagyobb élő szlovák költő, Petőfi, Ady, József Attila verseinek fordítója. A neves költő tegnap többnapos látogatásra Szegedre érkezett. Délelőtt a Szegedi Tanárképző Főiskolán Csukás István, a főiskola igazgatója fogadta a vendéget.

Délután az ifrócsoport helyiségében szegedi írókkal, költőkkel, újságírókkal talál-kozt Ján Smrek. A költőt Papp Lajos, a ifrócsoport titkára meleg szavakkal kö-zszöntötte. Ján Smrek tájé-koztatta a résztvevőket a szlovák irodalmi életéről majd az írók, újságírók hosszan elbeszélgettek a neves ven-déggel a két nép irodalmi és kulturális kapcsolatairól. Ján Smrek este a Szegedi Nem-zeti Színházban meglekin-tette a Bajazid bég előadá-sát. Az opera szövegkönyvét ő írta, a tavalyi bemutatón azonban — betegsége miatt — nem vehetett részt. A köl-

tó előadás után elismerés-sel nyilatkozott a szegedi operaegyüttes színvonalas produkciójáról.

Hiszékeny emberek

— Tizenöt mázsá hulla-dékám van eladó — lépett kora reggel köszönés nélkül a Hunyadi tér egyik bérhá-zának munkáslakásába Mon-dovics Józsefnek.

Az ajtót nyitó fiatalasz-szony valamikor együtt dol-gozott az érkezővel.

— Honnan tudja, hogy fat akarunk vásárolni? — kér-dezte meglepődve.

— A férjétől hallottam, hogy édesanyjuk összegyű-jtötte a pénz a fára.

Az idős, nyugdíjas asszony filléreit rakta össze, hogy a nagy hidegekben legyen meleg otthona. Ő nem is-merte a jövővényt, s meg is kérdezte a menyét:

— Egy idegennek adjam oda a 400 forintot?

Mondovicsné, aki mindezt végighallgatta, mélységesen felháborodva titakozott a megjegyzés miatt.

— Nem vagyok én csaló, nyugodtan rábízhatja a pénzt.

— És az idős asszony lesz-a-molta a 400 forintot.

Tavaly télen és idén ja-nuárban jó néhány helyre kopogott be Mondovicsné és különböző trükkökkel igyeke-zett eladni nemlétező hulla-dékáját. Egyik helyen azt próbálta elhitetni, hogy a ta-nácstól kapott hulladékkára kiutalást, máshol az ecset-gyár dolgozójának adta ki magát.

Az emberek: munkások, tisztviselők, orvosok és pa-pok hittek Mondovicsnének, s néhány hónap alatt 22-en adtak nagyobb összeget olyan fára, melyet soha nem kaptak meg. Előszertettel adta el a nemlétező fáját 15 mázsás tételekben, s ezért egy-egy alkalommal 435 fo-rintot vett fel.

Hittek az emberek a több-szörösen büntetett asszony-nak, akit 1954-ben társadal-mi tulajdont károsító csalás miatt 10 hónapi szabadság-vesztésre ítélték. 1959-ben is csalás miatt állt a bíró-ság előtt, tavaly csalás és közokirat hamisításért bün-tették meg.

Felkerestünk a megkáro-sítottak közül néhányat. Va-lamennyien szorgalmas mun-kás emberek és magyarázni nem tudták hiszékenységi-üket, Mondovicsné ugyanis ügyesen mindig ismerősökre hivatkozva kereste fel a ki-szemelteket.

Az egyik idős, nyugdíjas asszony így fogalmazta meg a tanulságot:

— A lapokban sokat ol-vashattunk arról, hogy né-hány ember különböző hi-ánycikkeket ajánlva hogyan csalta ki a hiszékeny embe-rek pénzét. Soha nem gon-doltam, hogy én is csapdába esek. És most mégis... Drága tandíjat fizettem.

Mondovics Jánosné, aki jelenleg is szabadságveszté-sét tölti, rövidesen ismét a bíróság előtt áll és vádlói a becsapott, megtévesztett em-berek lesznek.

H. Zs.